

ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಇತಿಹಾಸ ಲೇಖನ ಕಲೆ-ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಡಾ.ಜಯಮ್ಮ.ಬಿ

ಡಾ. ಜಯಮ್ಮ ಬಿ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ
ಸರ್ಕಾರಿ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು
(ಸ್ವಾಯತ್ತ), ಚಿತ್ರದುರ್ಗ.

ಬ್ರಿಟೀಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾದ್ದು ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವದ ಬಹುತೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಸಹತುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಆಧುನಿಕ ವಾದಿಗಳು ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಿಂತಕರು ಹಾಗೂ ಉದಾರವಾದಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಯುರೋಪಿನರು ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ತಿಳಿದರು ಹಾಗೂ ರಚಿಸಿದರು. ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಂತರ ಭಾರತೀಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಡಳಿತ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅವರುಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಇಲ್ಲಿ ಅವರು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಕಂದಾಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸಲು ಬ್ರಿಟನ್‌ನಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸರ್ವೇಯರ್‌ಗಳು, ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳತೆಮಾಡುವಾಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅವಶೇಷಗಳು ಅವರ ಗಮನಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದವು. ಮೂಲತಃ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವುಳ್ಳ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು

ಇಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಕರಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳ್ವಿಕೆಮಾಡಲು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಾರ್ಗ ಕಂಡು ಕೊಂಡರು. ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯ ಇತಿಹಾಸ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು.

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ರಚಿಸಲು ಕೆಲವರು ಪ್ರಯೋಜನಾತ್ಮಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವರು ಉದಾರವಾದ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇತಿಹಾಸ ರಚಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಇದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಆರಂಭದ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಅವರ ನಕರಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತತೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಲೇಖನಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟೀಷರ ಕೊಡುಗೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಜ್ಞಾನೋದಯ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಯ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಮುಂಚೆ ಭಾರತೀಯರು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಅಥವಾ ದಾಖಲು ಮಾಡಿದ್ದು ಅತ್ಯಲ್ಪವೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆರಂಭಿಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇವರುಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೇವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವನೆಂದೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದರು. ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಬಯಸಿದರು. ಈ ಮೂಲಕ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ಆ ಮೂಲಕ ಮತಾಂತರ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮತಾಂತರಗಳು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಯೋಜನಾ ವಾದಿಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸೇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಜೇಮ್ಸ್ ಮಿಲ್, ಇವರೊಂದಿಗೆ ರಾಬರ್ಟ್ ಓರ್ಮ್, ವಿ.ಎ.ಸ್ಮಿತ್, ಮೋರಲ್ಯಾಂಡ್ ಮಾರ್ಕ್ಮುಲ್ಲರ್ ಡೆಫ್, ಲಾರ್ಡ್‌ಮೆಕಾಲೆ ಮುಂತಾದವರು.

ಆರಂಭಿಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರೇ ಪ್ರಯೋಜನ ವಾದಿಗಳಾಗಲು ಕಾರಣ ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಲೇ ಬೇಕಾದಂತ ಅನಿವಾರ್ಯವಿತ್ತು. ಆ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದು ವರ್ಗ ಎಂದರೆ ಉದಾರವಾದಿಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರಗತಿಪರರು ಇವರು ಮೂಲತಃ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದು, ಇದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ಇದ್ದಂತೆಯೇ ರಚಿಸುವ ಮನಸ್ಸಿತಿ ಹೊಂದಿರುವವರು ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವಂತವರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್, ಎಲ್ವಿನ್ ಸ್ಟೋನ್, ಸರ್‌ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್, ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್, ಕನ್ನಿಂಗ್ ಹ್ಯಾಂ, ಮಾರ್ಕ್ ಮುಲ್ಲರ್, ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸ್, ಜೆ.ಎಫ್.ಪ್ಲೀಟ್, ರಾಬರ್ಟ್ ಸಿವೆಲ್, ಮುಂತಾದವರು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಜೇಮ್ಸ್ ಮಿಲ್ ಅವರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡದೆಯೇ ಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು “ದಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಇಂಡಿಯಾ” ಎನ್ನುವ ಮೇರು ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೂರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಅವರು ಅದನ್ನು 3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ 12 ವರ್ಷಗಳೇ ಬೇಕಾದವು. ಮಿಲ್‌ನ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಗಳು ಸ್ವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಬರೆಯಲು ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕಾನೂನುಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಜನರ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು ಎಂದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಭಾರತೀಯರನ್ನ ನಾಗರೀಕರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಜನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು.

ಇವರು ಈ ಮುಂಚಿನ ಹಾಗೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕಾಲಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅನುಪಯುಕ್ತ ಅಥವಾ ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಆಳ್ವಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಗತಿದಾಯಕವಾಗಿದೆ ಎಂದರು. ಮಿಲ್ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಲಘುವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಏನೇ ಆದರೂ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಆಧುನಿಕವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಈತನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ರಾಬರ್ಟ್ ಓರ್ಮ್, ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಮದ್ರಾಸ್ ಮತ್ತು ಕಲ್ಕತ್ತಾಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು, ಇವರು ಮುಸ್ಲಿಂ

ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಇಂಡಿಯಾ ಆಫೀಸ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಭಾರತದ ಬಗೆಗಿನ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ 'ಮಿಲಿಟರಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಹಿಸ್ಟರಿಕಲ್ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸ್ ಆಫ್ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್, ಮಹಮದನ್ ಕಾಂಕ್ಲೆಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಬ್ರಿಟೀಷರ ಆರಂಭಿಕ ಕೃತಿಗಳಾದ ಇವು ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಪೂರ್ವ ಅವಧಿಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವವು. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಕಾಲದ ಲೋಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವರು. ಈತನು ಸಹ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಆಡಳಿತವೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದನು.

ಪ್ರಯೋಜನವಾದಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿ.ಎ.ಸ್ಮಿತ್, ಈತ ಲಂಡನ್‌ನ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಭಾರತದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 30 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಖರವಾದ, ಸತ್ಯವಾದ, ಅಧಿಕೃತವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ರಚಿಸಿದರು. ಪ್ರಮುಖವಾದುದು 'ಅರ್ಲಿ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಜೊತೆಗೆ ಸಮಗ್ರ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಕುರಿತಂತೆ 'ದಿ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಕೃತಿ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಈತನು ತನ್ನ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಶಾಸನಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಇತರೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಕೂಡ ಈತ ಭಾರತದ ಅಕ್ಬರ್ ಕಾಲದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಎಂದು ಟೀಕಿಸಿದನು. ಔರಂಗಜೇಬ್‌ನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದನು. ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂದಕಾರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಢ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೇ ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತ ಹಾಗೂ ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ವಿಲಿಯಂ ಮೋರ್ಲ್ಯಾಂಡ್ ಆರ್ಥಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹನೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ. 'ದಿ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್ ಆಫ್ ಔರಂಗಜೇಬ್ ಅಂಡ್ ಆಗ್ರಾ, ಅಗ್ರೇರಿಯನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಆಫ್ ಮೊಗಲ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಅಗ್ರೇರಿಯನ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಆಫ್ ಮುಸ್ಲಿಂ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರಮ್ ಅಕ್ಬರ್ ಟು ಔರಂಗಜೇಬ್' ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೂಲಂಕಶವಾಗಿ ಬರೆಯುವ

ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದನು. ವಸ್ತು ವಿನಿಯಮ, ನಗದು ರೂಪದ ಭೂಕಂದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಅಕ್ಟರ್ ಕಾಲದ ಕಂದಾಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತೊದರಮಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಸುಧಾರಿತವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದನು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೂ, ಬ್ರಿಟೀಷರು ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವನು. ಹಾಗೆಯೇ ಮೊಗಲ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೇ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಯೋಜನಾಕಾರರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಸಲಹೆ ನೀಡಿರುವನು. ಈ ರೀತಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಕೃಷಿಕರ ಕುಶಲ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯನ್ನು ಟೀಕಿಸಲು, ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡಲು ಕಾರಣ ಈಗಾಗಲೇ ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಉದಾರತೆಯ ತತ್ವ ಹರಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಆರಂಭದ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅದನ್ನು ಅವರುಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವರು, ಬ್ರಿಟೀಷರು ಅವರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಜನ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಾಣಲು ಕಾರಣ ಭಾರತ ತುಂಬಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೆಲವೇ ವರ್ಗದ ಕೆಲವೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ, ಅಂಧಕಾರ, ಮೌಢ್ಯ, ಅಸಮಾನತೆಯೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅದರ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬ್ರಿಟೀಷರು ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ನಂತರ ಕೆಲವರು ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಆಗಾಗಲೇ ಯೂರೋಪ್ ಆಧುನಿಕತೆಯತ್ತ ಸಾಗಿತ್ತು.

ಎರಡನೇ ಬಗೆಯ ಓರಿಯಂಟ್‌ಲಿಸ್ಟರ್ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆಂದು ಬಂದು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಹಣದಿಂದಲೇ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ನೋಡಬಹುದು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್ 1784-85ರಲ್ಲಿ ರಾಯಲ್ ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರ ಮೂಲಕ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಒಂದು ತಳಹಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳು, ತಾಳೆಗೆರಿ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿ, ನಾಣ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಕಾಲಾತ್ಮಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಂತರದ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಿಗೆ ಸುಭದ್ರವಾದ ದಾರಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು. ಇಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಭಾಷಾ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಹೊಂದುಗೂಡಿಸಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಕ್ವಾಟರ್ಲಿ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಏಷಿಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವಿಧ್ವಂಸಪೂರ್ಣ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಸ್ವತಃ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾಗಿದ್ದ ಈತ ಭಗವದ್ಗೀತೆ, ಹಿತೋಪದೇಶ, ಗೀತಾಗೋವಿಂದ,

ಮನುಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಶಾಕುಂತಲಗಳನ್ನು ಆಂಗ್ಲಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು. ಮಹಮಡನ್ ಲಾ, ಹಿಂದೂ-ಲಾ ಗಳನ್ನು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಏಷಿಯಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಮೂಲಕ ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನ ತರ್ಜುಮೆ, ರಚನೆ, ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆರಂಭವಾದವು.

ಕರ್ನಲ್ ಮೆಕಂಝಿಯು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸರ್ವೆಯರ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿ ಬಂದು ಕನ್ನಡದ ಜಾನಪದಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದ ಮೊದಲ ವಿದೇಶಿಗನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಜೀವನ ಕ್ರಮ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ತಿಳಿಯಲು ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆ ಸ್ಥಳೀಯರೊಂದಿಗೆ ಸಮಯ ಕಳೆಯುತ್ತ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಈತ ತನ್ನ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವೆ ಕಾರ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ 6000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು 100ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು 2000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ 800ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ನಕಲು ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿಸಿದನು. 80 ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದನು. ಸ್ಥಳೀಯ ಶಾನುಭೋಗರಿಂದ 2070 ಕೈಫಿಯತ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿದನು, ಈ ಕೈಫಿಯತ್‌ಗಳು ಕೆರೆ, ಕಾಲುವೆ, ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಜಾತಿ ಸಂಘರ್ಷ, ಯುದ್ಧ, ಅರಸು ಮನೆತನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತನ್ನದೇ ಹಣ ವ್ಯಯಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮುನ್ರೋವರು ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನೀಡಿದ ವರದಿಗಳು ಮಹತ್ವದಾಗಿವೆ. ಮದ್ರಾಸ್, ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದ ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಬುಕನಾನ್‌ರ 'ಏ ಜರ್ನಿ ಥ್ರೋ ಮೈಸೂರ್, ಕೆನರಾ ಅಂಡ್ ಮಲ್ಬಾರ್ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜನ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಅದ್ವೀತಿಯ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದೆ. ಈತ ವಿದೇಶಿಗನಾಗಿದ್ದರೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಆ ಭಾಗದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದರು. ಮೌಂಟ್ ಸ್ಟುವರ್ಟ್ ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟೋನ್, ಗೌರ್ವನಲ್ ಜನರಲ್ ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲಸ್ಲಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಏಜೆಂಟರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಭಾರತೀಯರೊಂದಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿ 'ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲದಿಂದ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಆಡಳಿತ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸಾಕಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಆಂಗ್ಲಕ್ಕೆ ಅನುವಾದವಾಗಿದ್ದವು. ಅಧ್ಯಯನವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು

ಇವರು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ರಚಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿಯ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು, ರೀತಿ-ನೀತಿಗಳನ್ನು ಉದಾರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಂಡನು. ಅವುಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವಾದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಈ ಕೃತಿ ಉದಾರವಾದದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ನಿಖರವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇವರಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೇ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಹಲವಾರು ಓರಿಯಂಟಲಿಸ್ಟ್‌ಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರೀನ್ಸ್‌ಪ್‌ರು ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ಜೆ.ಎಫ್.ಪ್ಲೀಟ್, ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸ್, ಹುಲ್ ಅವರುಗಳು ಭಾರತದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಓದಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಮೂಲ ಪಠ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾರಾಂಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಆಧುನಿಕವಾಗಿ ರಚನೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸರ್ಜ್‌ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್, ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್, ಮಾರ್ಟಿನ್ ವೀಲ್ಡರ್ ಇವರುಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉಖ್ಯನನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಇತಿಹಾಸ ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೇ ಜೇಮ್ಸ್ ಫರ್ಗ್ಯೂಸನ್‌ರು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್', ಸ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕ್ರಾಮರಿಷ್‌ರು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಕಲ್ಪಚರ್', 'ಎ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಪೇಯಿಂಟಿಂಗ್ ಇನ್ ಡೆಖ್ಖನ್', 'ಹಿಂದೂ ಟೆಂಪಲ್-II ಸಂಪುಟ', 'ದಿ ಆರ್ಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್', 'ಹೆನ್ರಿ ಕಜಿನ್‌ರು 'ಅರ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯನ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್', 'ಟೆಂಪಲ್ಸ್ ಆಫ್ ಡೆಖ್ಖನ್', ಪರ್ಸಿ ಬ್ರೌನ್ ರವರು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್', 'ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಪೇಯಿಂಟಿಂಗ್' ಇತ್ಯಾದಿ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ವರ್ಣಚಿತ್ರ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಪ್ರತಿ ರಾಜವಂಶರುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಬಗ್ಗೆ ಸವಿವರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ರೇವರೆಂಡ್ ಕಿಟಲ್ ರವರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕನ್ನಡ ನಿಗಂಟ್ಟು ತಯಾರು ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಹಾಗೂ ಆಂಗ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಸಹ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಆಂಗ್ಲಕ್ಕೆ ತರ್ಜುಮೆಯಾದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಾಣುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಮುಲ್ಲರ್ ಮೂಲತಃ ಜರ್ಮನಿಯನ್ ಆಗಿದ್ದ ಈತನು ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಆಂಗ್ಲಕ್ಕೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದನು. ಭಾರತದ ಬಗ್ಗೆ ಲಘುವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಈತ ಈ ಕೆಲಸ ಅತ್ಯಂತ

ಸುಲಭ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಈತ 'ಸಕ್ರೇಡ್ ಬುಕ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಈಸ್ಟ್' ಕೃತಿ ರಚಿಸುವ ವೇಳೆಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಮ್ಯಾಕ್‌ಮುಲ್ಲರ್ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮವಿದ್ದರೆ ಅದು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಬಯಸಿದನು ಕೂಡ. ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿಯ ದೇವತಾರಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳು ಆತನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಓರಿಯಂಟಲಿಸ್ಟ್‌ರಲಿ ಭಾರತ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೂಡ ಇದ್ದಿತು.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರಯೋಜನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಬರೆದಿದ್ದು ಕಂಡು ಬಂದರೂ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳು ತರ್ಜುಮೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ಶಾಸನ, ನಾಣ್ಯ, ಉಖನನ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೃತಿಗಳ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಶಾಸನ, ನಾಣ್ಯ, ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಸಹ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಓರಿಯಂಟಲಿಸ್ಟ್ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರೇ ಆಗಿದ್ದು, ಇವರು ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ಅಥವಾ ಉದಾರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಯಾವುದನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಬ್ರಿಟೀಷರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ, ಆಧುನಿಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಕಾರ್ಯ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- 1) ಎನ್‌ಸೈಕ್ಲೋಪೀಡಿಯಾ.ಕಾಮ್
- 2) ಎಸ್ಟೆಸ್ ಆನ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಹಿಸ್ಟರಿಯೋಗ್ರಾಫಿ
- 3) ಸುಮಿತ್ ಸರ್ಕಾರ್: ಮಾಡ್ರನ್ ಇಂಡಿಯಾ 1885-1947